

UNIVERSUL LITERAR

BOMBARDAREA PALATULUI REGAL DIN LISABONA — (Vezi explicația)

NOTELE SAPTĂMĂNII

Republica în Portugalia

Republica a fost proclamată în Portugalia acum zece zile. Tânărul rege Manuel a fugit. Steagul republican fălăie acum la Lisabona. E sfârșitul unui regim.

Știrea a izbucnit pe neașteptate, ca și dramă în Februarie 1908. Ca și asasinatul regelui don Carlos însă, izbucnirea de azi a nemulțumirei populare n'a fost o surprindere pentru nimeni, din cei ce urmăresc evenimentele din peninsula iberică.

De fapt, nu asistăm de cât la desnodământul crizei revoluționare al cărei semnal a fost dat prin asasinatul din 1908. Greșelile dinastiei, rivalitățile facțiunilor politice, complota uitare și disprețuire a intereselor poporului nu puteau duce la alt rezultat. Regele don Carlos a plătit aceste greșeli cu viața lui; fie ca tânărul don Manuel să nu încheie acest trist bilanț de cât cu pierderea unui tron care deja se clătina când s'a așezat într'ansul.

Ce s'a petrecut exact la Lisabona, acum zece zile, încă nu se poate ști precis nici azi. Informațiile obținute spun că asasinatul unui șef al partidului republican, deputatului Bombarda, a pricinuit o răscoală populară sprijinită de o parte a armatei și de marină. Trupele regaliste au luptat dar au fost învinse. Au fost morți și răniți. Familia regelui e fugară.

Având concursul armatei, revoluția nu putea de cât să izbutească. Se știe că concursul acesta era de mult căpătat de mișcarea antidinastică. Și de îndată ce revoluția a fost stăpână pe teren, guvernul provizoriu republican s'a și constituit sub direcția a doi din cei mai de frunte republicani, d-nii Machado și dr. Costa.

E probabil că republica se va instala cu ușurință în Portugalia.

Dar dacă evenimentul e însemnat prin repercutura ce poate avea.

Nu se poate tăgădui că intronarea republicii portugheze este o victorie a tendințelor democratice, după cum este și sfârșitul unei rase.

Și totuși, e o oarecare melancolie în prăbușirea unei dinastii care și-a avut căsările ei de glorie, care a dat lumii pe întâii mari navigatori și unul din întâele mari imperii coloniale.

Nu poți să nu resimți o adâncă simpatie pentru tânărul rege Manuel, a cărui singură vină a fost că nu a adus de cât copilăria, neexperiența și buna-voință lui, într'o situație în care spre a se birui, nu trebuia nimic mai puțin de cât geniu. Tot atât de doliu și regina-mamă Amelia, soție și mamă nefericită, care a dat unui tron subred ultima strălucire a bunătații și a forței în durere.

Se zice că într'o zi, la Neapole, a bătrână țigancă s'a apropiat de regina Amelia și i-a zis:

— Frumoasă cum ești, cu buzele d-tale roșii, ar trebui să te cheme mai bine regina fragilor.

Apoi, fără să se codească, bătrâna îi luă mâna, i-o sărută respectuos și se apucă să-i cerceteze liniile palmei ca să-i spună norocul. Decum văzu palma, bătrâna țipă îngrozită și fugi.

Regina nu-și putu ascunde turburarea și va fi auzit din nou țipătul țigăncii după tragedia de acum doi ani, ca și în exilul ei de azi.

Și ca să încheiem, relevăm o întorsătură a soartei. În Lisabona regelui don Manuel, nu i se mai spune azi de cât „domnul Manuel de Braganza”. Și acest particular de azi își are pagina lui în Almanahul Gotha. În fruntea căreia e trecut cu numele:

„Emmanuel, Maria, Filip, Carol, Amelia, Louis, Michail, Rafael, Gabriel, Gonzag, Xavier, Francisc d'As-

sise, Eugeniu, rege al Portugaliei și al Algarvelor, dincoace și dincolo de mare în Africa, senior al Guineei prin cucerire, navigație și comerț, al Etiopiei, Arabiei, Persiei și Indiei”.

Ygree

OGLINDA

de
EM. GĂRLEANU

De mult la casa veche obloanele lăsate, — pleoapele închise ale unui mort.

Astfel, la ferestre nu mai infloresc lumina; de-asupra acoperământului nu se mai toarce caerul albastru al fumului. Glas nu se aude prin cerdacuri; pași nu se lipesc de lespezile scăriilor. În zori nu cântă cocoșul; noaptea cade fără să o prevestească dulză credincios al curții. În avuzurile secate stelele nu se pot resfrânge.

Și zilele se scutură ca fulgii din aripă ostentate. Și ceasurile se scurg fără ca minutarile orniciilor mute să le mai însemne. Iar anii gârbați ca drumeți întârziți, se opresc la capătul drumului lor, și se rezimă de pereții hrentuiți.

Și zidurile se clatină, căci cărămizile sug umezeala și se descesc ca aluatul.

Și doar, odată, în încăperile acestea a clocotit viața. S'au iubit ființi în cuprinsul odăilor acestora; s'au iubit și s'au urât poate, s'au disprețuit și s'au cuprins iarăși în îmbrățișări nebune, căci viața e desnădejde și fericire, grădina cu flori otrăvitoare acoperite de un cer cu stele de aur, pisc scaldat de razele dimineții și prăpastie fără de fund.

Dar așa cum e viața tot e mai dulce ca încheștarea morții, ca înghețul pustirii, ca uitarea.

De aceea casa veche, cu obloanele lăsate, părea un mormânt pe care pământul nu-l primise, și-l arunca-se afară la sânul lui.

Dar împotriva vremii chiar și pietal stâncilor e mormânt de țărână. Zidurile casei se măcinau; lespezile scăriilor mucegăiseră, lemnele cerdacurilor putreziseră.

Și într'o zi pervazul unui oblon se desfăcu din încheeturi, și se prăbuși la pământ. Și atunci pe ochiul spart al ferestrei, străbătu, întâia dată, după un amar de ani, o rază de lumină. Odăile licăriră ca de-o fulgerare, iar oglinda înaltă cu ramă aurită, — singurul lucru ce mai rămăsese în încăperile pustii, se a-prinse parcă, și cleștarul ei părea acum o cădere de apă limpede, un șopot de argint, un crâmpăit de cer. Și'n luciul ei se resfrânse părțile albi, și-o lume parcă inviasă în cuprinderea ramei aurite, o lume zămislită din întuneric, o lume care, cu brațele întinse, cu buzele întredeschise, cu ochi mari și rotunzi cerea soarele!

Și soarele năvăli în odăe, iar cleștarul vrăjit părea că-l bea cu miș și miș de gură.

Și ziua se stinse repede căci oglinda insetată și lacomă, îi sorbise lumina.

PENTRU O FATĂ

Scoase revolverul din cutia biroului, îl privi cu un aer rece, și apoi începu a scrie iarăși:

„... „Și să nu crezi draga mea că te-am uitat, sau că așa putea cel mult să încerc a te uita vre-odată. Tu știi foarte bine că nu frumusețea te m'a atras către tine, ci suferințele ce le înduri... Și de câte ori n'am plâns pentru tine. De câte ori nu mi-am afundat capul în perne și ca un copil m'am rugat și ca un copil am plâns, și iarăși mereu mă rugam către Domnul, ca el să aibă milă de tine. Te iubesc atât de mult și în fața ta mă simt atât de mic. Odată — mai ți-aduci aminte? —

când pentru prima oară am rătăcit împreună spre marginea orașului, te-ai alipit de brațul meu, și valii... Tu nu știi cât m'am înflorat eu atunci, tu nu știi ce rău mi-ai făcut în clipele acelea. De ce mi-ai strâns așa de puternic brațul?... Stând de o parte de tine, eu te iubeam în tăină, nu aveam curajul, nu îndrăzneam a-ți spune cât te iubesc, dar vai, atunci când tu m'ai strâns la brațul tău și cu atâta dulceață ai privit în ochii mei, n'am mai putut răbda în mine, și ți-am spus fără nici un înconjur: — „Lucio, te iubesc!...”

„Dar tu mă priveai neîncrezătoare, imi spuneai că bărbații sunt cu toții ipocriți și ca să vezi dacă e adevărat te iubesc, rupeai din marginea drumului flori de mușetel, și rupând apoi din floare petală cu petală, căutați să vezi ce iese și, cum se întâmpla nu știu, căci nici odată nu iese: „nu”. Lucio tu ești prima mea iubire, tu ești prima mea durere, tu m'ai făcut să cunosc răutatea lumii și lacrimile tale cari îți inundaau ochii, m'au învățat și pe mine să plâng în fiecare zi, eu care nu știam până atunci de cât a rade.

„De ce te-am cunoscut eu pe tine Lucio, de ce? Cine te-a trimis pe tine ca să te-arăți în drumul meu? Nu puteam eu oare trăi și fără de tine?... Ba nu, Lucio!... Iartă-mă c'am zis așa. Eu fără tine nu puteam trăi după cum nu pot trăi acum. Dar nu știu; — tu te mai gândești la mine. E mult de când ne-am despărțit. Acum sunt singur. De câte ori nu te caut rătăcind ca un zănatec și nu te găsesc nicăieri.

„Nu! așa Lucio, că sunt nebun? Vezi? Tu ești departe de mine și eu te caut împrejurul meu.

Intr'o zi am oprit în drum toți factorii căți i-am întâlnit și te-am cerut a-mi da scrisori de la tine, și nu i-am lăsat să plece până ce nu mi-au arătat toată geanta ca să văd că n'am nimic. De ce te-ai făcut tu Lucio așa de rea? Mi-ai promis că imi vei scrie... Dar așa sunteți voi toate... Promiteți, promiteți... promiteți mereu dar uitați așa de iute a vă ține cuvântul. Am auzit că te logodești. Vezi? La ce te-ai întreba dacă m'ai uitat ori nu. O probă mai bună ca asta nici că se mai poate. Logodește-te Lucio, logodește-te... Eu ți-am dorit în tot-deauna fericirea. Dar însă un lucru să te întreb. Știi că tu singură ziceai că bărbații sunt toți niște ipocriți... Sunt sigur că logodnicul tău trebuie să te iubească căci altminteri nu l-ai fi ales... Ce fericit trebuie să fie el... Cât îl învidiez... Încă un lucru să te mai întreb, Lucio... Mi-am adus aminte și voiți să nu uit. Mai ții tu minte în ziua cea... știi tu... ziua aceea când împreună a urcat scările casei... Ții minte?... Eu, d'astă-mor acum Lucio... D'asta mor... Vezi?... ați început a mă cuprinde remușcările... D'asta tu poate m'ai uitat, dar ce-s eu de vină? Tu singură ai spus că bărbații sunt toți la fel și ai că vezi că nici o deosebire n'are să fie între mine și viitorul tău soț. Toți suntem la fel... Aceiași inimă o avem toți... Și vezi, îți spuneam despre remușcări... De la o vreme încoace ați început a mă cuprinde atâta de des spasmurile lor. Le uitasem puțin, dar acum văd că au venit iar. Și ce folos că le uit câte odată pentru puțin timp și nu le pot uita pentru totdeauna. Vezi?... remușcările sunt întocmai ca valurile mării ce isbesc cu putere în stâncă. Aci isbesc, aci se potolesc... se potolesc în urnă de tot, dar iarăși începe furtuna să urla și iarăși valurile încep să bată în stâncă. Cred că înțelegi tu. Valurile sunt remușcările iar stâncă este sufletul meu. Tu ai să răzi poate de aceasta. Da, sunt sigur că ai să răzi și încă cu hohote... Uite, parcă te văd cum ți-ai dat și lacrimile... Uite,acuma tușești... te-ai înecat de prea mult răs, și uite acuma... acuma... nici nu te mai gândești la mine. Așa sunteți toate.

Dar să las asta la o parte și să-ți mai scriu despre altele... Ce-ai zice tu dacă m'ai omorâ pentru tine? Ai amâna logodna în semn de doliu sau nu? Sau poate o floare mi-ai trimite tu... o floare d'alia galbenă din curtea voastră... o floare d'alia cu care mă găteai când veneam la voi... Zău Lucio, spune-mi adevărat cam ce ai face tu atunci? Ai plânge? Asta n'o cred... La voi plânsul este ceva de comandă... ceva ce nu-l întrebuițați decât atunci când vreți să ne... Dar cel... Uite te văd în minte. Mi te arăți toată așa după cum ești. Și iați răzi... Dar de ce răzi... Spune Lucio, spune de ce răzi?... Ai pricepe... Imi arăți ce-ai face de m'ai omorâ pentru tine... Da, Lucio, asta s'o faci. Uite ce frumoasă ești tu când răzi. Și încă nu te-am văzut până acum râzând așa de frumos. Așa, Lucio... așa... Răzi mereu... răzi... răzi... ești frumoasă. Dar... nu mai pot răbda să te văd. Uite, acuma imi rade și revolverul după masă... O, amândoi radeți așa de frumos, dar care din amândoi m'ai plânge? Și ce rece îi este teava... Uite l-am luat înână... îl îndrept spre inimă... îți zic adio, și... trag!...”

Detunătura a fost puternică. Un singur glonț i-a fost destul. Un mic strop de sânge a sărit și peste scrisoare. Și în urmă, când vecinii, auzind detunătura, năvăliră înăuntru, se retraseră iute, căci îi înecau fumul negru și gros ce umpluse toată odaia...

Mihail Alexandrescu

LITERATURA SPANIOLĂ

TALERUL

de
EDUARDO DE SUSTONO

Vara aceea o petrecusem în dragă-lasul sat X și patima mea pentru vântoare mă dusesse adese prin munții romantici, unde nu odată mă surprindea smurgul.

Intr'o astfel de seară rătăcisem drumul și priveam întrebător în jurul-mi, când zării pe drumul muntelui — judecând după exterior — un țaran mai de seamă, care se apropiă de mine, cu o pușcă pe umăr.

— Să dea Dumnezeu! — mă salută prietenos, luindu-și pălăria și mers înaintea.

Strigai după dânsul:
— Te rog, care drum duce mai curând la satul X?

Mă privi uimit.
— Știi d-le, că satul acesta se află la o depărtare de patru-spre-zece kilometri de aici?

— Patrusprezece kilometri? Nu-mai pot ajunge astăzi acolo. Nici n'as mai putea merge pe jos atât. Sunt ostent de moarte.

— Uite te domnule, dacă vrei să mă urmezi, te duc undeva, unde vei găsi ospitalitate pentru la noapte, iar mâine dimineață te vei putea reîntoarce în X.

Primii această ofertă amicală. Străbăturăm niște lanuri de grâu. Câteva căsuțe se zăreau înprăștiate pe ici, pe colo și cei ce se înturnau de la cămăp ne salutau cu mult respect — mai cu seamă pe tovarășul meu.

— Frumos pământ e asta aici — zise el.

— Ești pentru prima oară prin acest ținut?

— Da.

— Atunci mă bucur că ți place, căci tot ce poate cuprinde privirea este al meu.

— Totul este al d-tale? Și moara ceea de colo.

— Da, d-le, totul, totul.

Ajunserăm la un sătuleț, al cărui locuitor îl salutau cu o adevărată supunere pe Senor Manuel — așa se numea tovarășul meu.

În poarta unei clădiri de piatră, frumoasă și impunătoare, ne întămpină o femeie cam grăsuță.

— Nicolasa, aduc un oaspe. — strigă de departe tovarășul meu.

— Dumnezeu l-a adus în casa noastră! Și peste puțin ședeau lângă o cină nimenită, într-o sală vastă din parter. Senor Manuel și soția sa, făceau toate, numai ca să mă simt bine.

După ce isprăvirăm obicinuita rugă de mulțumire, gazda se întoarce către mine:

Pe d-ta, d-le, pare că te surprinde faptul, că găsești oameni cu stare aici în munți?

— Într'adevăr...

— Dar ceea ce ai văzut, nu-i nici a zecea parte din avutul meu.

— Cum asta?

— Dincolo de fluviu, pământul semănat cu grâu este al meu tot. Vile, herghelile...

— Dar atunci ești cel mai bogat om de aici?

— Așa mi pare. Și dacă ți-ai povesti cum am agonisit toată averea aceasta, te-ai minuna de sigur.

N'ai moștenit-o? Dar atunci de sigur că ai muncit cu sârguință.

— Crezi, d-le, că toate astea le am mulțumită numai unui taler?

— Unui taler?

— Nicăi mai mult nici măi puțin. Ți povestesc, dacă te interesează.

— Cum de nu m'ar interesa. Plăinuri, tarini, vii, herghelii, toate dintr'un singur taler...

Pe Senor Manuel îl amuza surprinderea mea și cu un zâmbet plăcut începu:

— Tatăl meu moștenise de la părintii numai un petec de pământ, cu o căsuță pe care cu greu o putuse ține în păstrare.

Moștenirea mea a fost numai casa aceea și o mică de reală, în talerul su-nător, înfășurați într'un document, pe care după ultima dorință a tatălui meu, trebuia să-l citească după moartea sa.

Eram de doisprezece ani, când muri. Și îți poți închipui surprinderea mea, când citii din actul acela următoarele:

„Fiule, hoii pe care îi găsești aici, sunt singura ta moștenire. Însă între acești taleri, este unul, de care viața ta este strâns legată și în clipa când îl vei da din mână, te poți pregăti de moarte”.

Ți poți închipui spaima mea. Tatăl meu nu mințise nicăi odată. Și acum zace dinaintea mea o movilă de taler, de care nu mă pot atinge. Căci cum l-ași putea recunoaște dintre toți pe cel cu pricina. Toți erau la fel ca onăle. Nu pot cheltui nici unul — chiar de a-și muri de foame.

În vorbele tatălui meu n'am incredut totdeauna orbeste și de astă dată de asemănător i le privii ca pe o scriptură sfântă. În ce mod tainic se leagă viața mea de acest taler, n'am stat să euget, dar însăși sfatul îl primii.

Ți poți închipui frământările mele. În fața mea grămada de argint, de care nu mă pot atinge nici odată. Știam că nu voi atinge nici una din aceste monede și știam că trebuie să muncesc amar și cu toată sârguința, dacă vreau să trăiesc.

Și acelei munci grele i se datorește tot ce vezi astăzi. Prin silința și voința mea de fier, am strâns o avere mare și azi sunt cel mai bogat din această comună.

Întâina din zile se trezi în mine pofta de a vedea moștenirea de la tatăl meu. Banii nu-i găsi la locul lor. Dispăruseră. Fără de voce scosei un strigăt de spaimă, apoi chemai pe soția mea.

— Nicolasa! unde sunt talerii pe care ți păzeam ca pe un tezaur?”

— O, am uitat să-ți spun. Deunăzi, la completarea unei sume, am avut nevoie de ei și i-am luat.

— Când?

— Sunt vre-o șase luni de atunci.

— Șase luni! Și mai trăiesc încă! Și atunci dintr'o dată înțeleg totul.

La moartea sa tatăl meu recusesse la acest mijloc, spre a mă pune la muncă și pe calea aceasta să-mi a-

O ANIVERSARIE REGALĂ

In familia noastră regală s'a sărbătorit săptămâna aceasta o aniversare. A. S. R. Prințesa Elisabeta, fiica A. A. LL. RR. Principilor Moldoveni, a împlinit Miercuri trecută vârsta de 16 ani.

Bună, blândă și frumoasă, ca zânele basmelor românești. Prințesa Elisabeta intră în al 17-lea an al vârstei, înconjurată de dragostea părinților Săi și de admirația întregului popor românesc, care i urează din adâncul inimii, după datinele țării: — Să ne trăiești Prințesă!

sigur viitorul... Și vezi cât de perfect i-a reușit. Acum, așa e că crezi, că tot ce am se datorește unui singur taler?

Traducere de Iosif Șarvary

PE DUNARE

— Amurg —

Mâna streșină la ochi
Pun și cal departe;
Soarele în asfințit,
Fulgere împarte.

Și din natură picurând
Se afundă 'n unde,
Și-un fior neînțeles,
Sufletu'mi pătrunde...

Cât cuprinzi cu ochii în zări
Tot e răvătaie;
Se înalță, se răsfrâng
Flăcări și văpaie

Ș'n scelipirile de foc —
In amurg de sânge —
Stolul vânător pescar,
Aripile și frânge.

Se rotesc... vin și dispar
In scelipiri de stele.
Par'car picura din zări
Căciuri de mărgelă...

Par'că frântă dintr'un vis
Plutele se'nșiră...
Nădele în luciă-aprins
Toate amutiră.

E-o mireasmă'n larg de zări
Și-un murmur pe ape —
Și un dor încăpăiat,
Să te simți aproape!

Galați. Const. S. Spirescu

SFATURI CASNICE

Cum se curăță oglinzi

Pune câte-va picături de oțet în apă caldă și adăogă o bucată de tibișir. Se va produce o mică fierbere și tibișirul va cădea la fund. Servește-te cu lichidul rămas și șterge oglinziile cu o cârpă mătăță în el.

CÂNTECUL DURERII

— Urmare —

II

Pe zi ce merge se topea ca zăpada sub strălucirea soarelui cald. Din frumusețea de altă dată, din seninul chipului ei tână, nimic n'a mai rămas. Numai ochii, ochii ceia ce fermecase o lume, mai păstrau ceva din frumusețea lor, și par'că vorbeau, când se ridicau pleoapelor grele, cu cuvinte umede, ce părintele Costache le înțelegea și le îngropa în suflet. Zilele trecute întec, monoton. Noptile așternut și mai adânc durere. Toamna pustia totul cu nepăsare. În zarea limpede tremura tristețea rece, ca o pânză subțire. De pe câmp se strânsese tot. Acum, pe dealurile pustite turme de oi se zăreau ca niște adunături de butgări negri. Gurile lor flămânde jefuiau și cele din urmă frunze. În urmă rămăneau ogoarele sărăcite ca 'n urma unor oști hrăpărețe. Se vedea une-ori câte un car, în noir de colb mărunt, stropit cu scântei de aur îndreptându-se, încărcat, pe șoseaua albă, spre târgul Frumușica. Soarele se coborase mai aproape de cingătoarea cerului plumburiu. Lumina lui nu mai cernea căldură, ci o tristețea aducătoare de lacrimi. Copacii desbrăcați de haina lor. Pe jos așternutul de frunze uscate foșnea ca o stofă de mătășă. Frunzele carii mai rămăseseră ca niște tăblițe ruginite, se frământau de vânt: câte una se desprindea de pe crenguță și plutea în jos, spre așternutul tăcut, ca o pasăre rănită. Părintele le urmărea cu privirea și cu fie-care frunză ce cădea, se rupea ceva din inima lui, din fericirea lui atât de scurta: ca un vis. Coana preoteasa nu se mai putea scula. De-abia mișca bratele ce se uscaseră ca niște găteje și de-abia vorbea, înădușindu-se. Ceruse să pue în peretele din fața ei tabloul cel mare din salon. Lumina cenușie ce se strecura prin fereastră deslușea chipul părintelui Costache și chipul ei frumos și tână.

„Părinte, câți ani de căsătorie aveam când ne-am pozat? Unul? Numai unul? Ce frumoși eram atunci, părinte?” — și cuvintele încete mureau pe buzele ei vinete și ochii ei rămăneau, cu privirea apăsată, pe icoana tinereții lor!

Lumina cenușie se strecura tot mai mult, tot mai apăsătoare. Veneau țipete ascuțite de ciorii ce săgetau zările întinse. De prin grădini răsăreau glasuri de cocos cu acel lung „cu-cu-ri-guuu”, ce acum aveau în sunetele lor ceva înduioșător, fioros.

Și într-o după amiază umbra amurgului prea curând par'că se întinse. Nu, era o ceață deasă, închisă ca leșia, ce cuprinsese zarea ca într-o pânză grea. Cerul se umplu de nori grei, mari ca niște munți. Prin unele părți se deschideau prăpăstii fioroase, tivite în firul aurit al vre-unei raze strălucite. Intinsul părea o mare posomorată ce se pregătește să izbucnească. Vântul pornise purtând valuri de frunze puțin jălăvite.

De la o casă, țâșnea din acoperis, o pânză de fum.

Etăcuțul, cu cele două suflete închise în el, răase tăcut ca un morânt. Numai uneori se auzeau vârtejuri de frunze, trecând pe la fereastră cu falfăit de aripă. Târziu, întunericul stăpânea totul. O bură de ploaie, la început măruntă, deasă, cernută printr'o sită nevăzută, porni. Și totdeauna ploile cari încep așa, cu încetul, toamna, țin zile, săptămâni. Stați în casă, și totuși răceala umedă te pătrunde până la oase. Și atâta durere ți se lasă pe suflet c'ai vrea să te afunzi undeva, în adânc, să nu mai vezi nimic, să nu mai simți nimic!

Într-o vreme s'auzi ploaia îndesându-se pe acoperișul vechi de șindrilă și după zgomotul cel făcea, înțelegeai că picăturile s'au întărit. Potop de apă! În fereastră stropii mari, furișau pe sub streșină, loveau cu sunete de toacă îndepărtată. Și un urlat izbucni, în învălmășeala nopții, ca un glas de durere, ca un muget de vită rănită. Și urlatul răsuna aici... lângă casă... în ușă. Era chiar Tărcuș, câinele lor. La gândul asta, părintele Costache se înfioră strașnic. Câinele lor urlă! Tristă prevestire! Și'n răcnetul fioros ce străpungea până departe noaptea, înțelegea ceva: că totul s'a sfârșit! S'a isprăvit!

Numai candela veghea, în fața Maicei Domnului, ca un sfesnic, tremurându-și para ușoară pe chipul galben al bolnavei, pe părul cărunt al schivnicului ce o străjuia la marginea patului...

De cele mai de multe ori bolnavii cunosc când li se apropie ceasul cel din urmă. Pricep când au ajuns în marginea prăpăstiei în fundul căreia trebuie să se cufunde. S'atunci, în cea din urmă clipă, spun vorbe ce-ți intră în suflet ca pana unui cuțit. Atunci, ascuți aplecat spre gura celui ce albia șoptește și simți că te înăduși, că se crâncenă carnea pe tine ca într'un îngheț.

„Părinte, întrebă într-o seară cu glas mole de copil.—Părinte... a căzut toată frunza de pe codru? Părintele înțelege de cel întrebă și izbucni într'un plâns amar, zguduitor și atât de dureros, de-ar fi înduioșat și pietrele.

În mintea ei bolnavă avea noțiunea asta: Odată cu desbrăcarea codrului, se va desbrăca și sufletul ei de corp.

Și în durerea nețărmurită, părintele nu găsi nici un răspuns. Rămase cu ochii închiși, aplecat asupra patului, cu buzele arzând pe mâna ei slabă, de ghiță.

O săptămână încheiată ținu vremea asta închisă, cenușie, posomorâtă și plină de ploaie. În învălurii vântului vâsleau perdele de ploaie, cu vârtejuri de frunze umede, cu oflările grădinii îndurerate, înădușite.

Ea zăcea sub lumina cenușie ce se strecura prin fereastră aburită pe care se prelingeau sirașe de stropi

reci. Părintele nu se depărta de pat. Cele patru fete intrase în vârful picioarelor, s'apropiau de pat și și înfundau ochii în pestelci. Intră și Costică — cel mai mic — și plângea și el, văzând că toți plâng, fără a pricepe bine ce se petrece și mai ales ce are să se întâmple.

Pe la miezul nopții, într-o seară, vijelia de afară contenii. Ploaia încetă. Vântul adormi undeva. O geană de cer, spre răsărit, se ivi senină. Sub o poală de nor o steluță tremura ca un opaiț. A doua zi, bruma groasă de un deget, strălucea pe ninsuri, ca o poleială de argint. Lumina soarelui se juca în valurile mici pe luciul ogoarelor pustiite. Era într-o Duminică după amiază.

Părintele dimineața fusese la biserică. Aerul rece al toamnei așternuse ceva roșeață în obrajii lui slăbiți. Acum sta iar lângă ea, pe pat, cu privirea țintită pe fața ei suptă de zăcere. Prin fereastră pătrundea un sноп de raze căldute. Văzduhul se limpezea. Un fir de beteală îi săruta pleoapele străvezii. Simțind ceva căldură, pleoapele căpătară putere. Se ridicară și-acu ochii adâncii în fundul capului căpătară o strălucire dureroasă, cu reflecții de apă. Il privi puțin apoi și întepeni privirea în tabloul din perete. Il privi mult, mult, cu fruntea ușor încrățită, apoi colțul gurii mici se încrăți, în răsărirea unui zâmbet trist.

„Părinte! părinte! Atât! Făcu semn cu mâna să s'apropie de ea. „Părinte... eu mă duc părinte!...” din ochii ei adânci ca două ochiuri de fântă, porniră două șiruri de lacrimi — strălucitoare ca damanțele — ce-i brăzdară fața, în jos, pe gâtul cu andreele eșite în față, și se opriră pe marmura peptului.

„Marioară! cui mă lași Marioară? — și-l înăbuși plânsul. „Săată! — făcu ea — tu nu trebuie să plângi. De ce să plângi?” Un moment tăcură. Din fundul pământului parcă veni un țâuit subțire și le tremura la a-mândoi în urechi.

„Părinte! ști cântecul ceta, părinte? Cântecul de-atunci... ce l-ai cântat atunci, întâiul... O! tare as vrea să-l mai ascult! Sunt că m'as face bine părinte!”

Cântecul de-atunci îl știa el bine! De câte sute de ori l-a cântat! Dar acum cum să-l cânte, când glasul lui era stins, când puterea lui era pierdută? S'aplecăse d'asupra ei și rămase cu ochii țintă în ochii ei, ca într-o oglindă. Il privea și ea și amfidoi citău în ochii ei, fericirea lui risipită ca un fum, ea, viața ei ce se stingea ca o lumânare!

„Cântecul ceta părinte... Il mai ții minte?...”

Făcu semn să se apropie mai mult. Simțea pe obraji răsufletarea lui călduță, dulce. Trase mâinile albe, uscate, de sub coavertură, le ridică în sus împreunate, ca o cunună, apoi îi înlăunță gâtul, trăgându-l lângă fața ei, aproape-aproape! Și de odată, cu un glas de heravim, odăița se umplu de un cântec încet, dulce, tremurat, pornit din inima ei rănită:

Știi tu când te țineam pe brațe,
Când îmi jurai amor, știi tu,
Acele zile de dulceață
Tu le-ai uitat, eu însă nu!

Și buzele ei subțiri, aproape transparente, se lipiră de buzele lui calde, într-o sărutare aprinsă, chinuită, lungă... Din părete, chipurile de pe tablou, zâmbeau de această deșteptare la un trecut îngropat de mult și ochii Maicei-Domnului de i-ai fi privit în clipa aceea, ți s'ar fi părut că s'amezi... Și prin cercevele ferestrei o ață de vânt îngăna o rugăciune!...

(Urmează).

D. Iov Solferino

VERSURI

Celei care mi-a cerut...

In ochii tăi cei mari tu porți
Lumină de dimineață,
Căci nopții sufletului meu
Tu i-ai redat viață.

Atâta farmec poartă 'n el
Al genei gingaș tremur
Că'n fața ta mă simt atât
De mie — și mă cutremur.

Te-am întâlnit acum când
Încet mă'ngroapă anii,
Și când pe 'nguste poteci
Se scutură castanii.

Dar totuși parcă'n suflet simt
Ceva ce mă'n floară
Căci însuși tu, frumoaso, ești
O dulce primăvară.

O oră 'ntreagă te-am privit
Și te-am iubit în taină,
O oră doar am îmbrăcat
A fericirii haină.

Dar ce-a rămas, frumoaso azi,
Din clipele acele
De cât un suflet sfărâmat
Și-un visător de stete.

Mihail Alexandrescu

CUGETĂRI

Din Marc Aureliu

Cel mai bun mijloc de a te răzbuna
e să nu te asemeni celor răi.

Gândește-te că fie-ce lucru e făcut
ca să moară.

Mulțumește-te cu puțin: aceasta e
înțelepciunea.

Nu fii mândru când ți se dă, nu regreta
când ți se ia.

Trebuie să fi drept sau să știi să te
indrepți.

Ca Antonin, patria mea este Roma;
ca om, patria mi-e lumea întreagă.

VIAȚA 'N GLUMĂ

Domnul care vrea să apuce tramvaiul

Domnul care vrea să apuce tramvaiul este, de obicei, scurt și gros. Obosește foarte ușor. Tocmai din pricina asta vrea să meargă cu tramvaiul, în loc să meargă pe jos. Și tocmai din pricina asta, de sigur, mai nici odată nu izbuteste să apuce tramvaiul în stație.

Să nu credeți însă că se descurajază pentru așa de puțin lucru.

Foarte curajos dă fuga după vagon.

La început, lucrul merge. Vagonul e la zece metri denaintea lui. Are să-l ajungă lesne. Se repede, aleargă, cu surâsul pe buze.

Ca din întâmplare însă, tramvaiul care de-abia se mișcă pe str. Colței, oprit la fiecare minut de trăsuri și de căruțe, n'are nici o piedică dinaintea lui. Vizitiul bate în clopot și caif aleargă ca la cursă.

Altul s'ar oprim să aștepte. Tramvaiul Sf. Gheorghe-Piața Teatrului trece la fiecare cinci minute. Nimic mai simplu decât să aștepte vagonul următor.

Domnul care vrea să apuce tramvaiul nu se oprește.

Nu mai surăde. Își strânge bastonul în mână, își iutește picioarele scurte și se apropie cu câțiva metri de vagon.

Pe platforma vagonului, pasagerii încep să se intereseze de acest soi nou de sport. Domnul care vrea să apuce tramvaiul pricepe. Amorul lui propriu se trezește. Își îndoieste sforțările. De data asta, parcă și-a apucat surâsul în dinți, așa scrâșnește. Sprincenele îi sunt încrunțate. Aleargă, șboară. La spatele lui, pul-

panele jachetei flutură ca niște steaguri bătute de vânt... Șboară și mâna deja i se învânte ca să apuce mânerul scării vagonului.

În momentul acesta, un cap de cal apare, piczis, între el și vagon trăindu-i drumul. E un căruțaș care trece drumul... urmat de un al doilea, de un al treilea...

Domnul care vrea să apuce tramvaiul a dispărut din ochii pasagerilor de pe platforma vagonului. De sigur că s'a pierdut în mulțime. A renunțat la luptă.

De loc!

Iată-l apărând din nou, strecurându-se printre trăsuri cu riscul de a fi strivit la fiecare pas... E roșu, violet, congestionat, stă să pleznească. Aleargă... aleargă... Și conductorul, interesat și el, îl urmărește din ochi fără să tragă clopotelul de oprire.

Poate că nici nu se gândește la asta. Poate că, psiholog din fire, știe că domnul n'are să-i mulțumească, vrând să-și datorească numai lui singur succesul... Poate că e și ticălos el, așa, din fire...

Și domnul care vrea să apuce tramvaiul aleargă mereu, de douăzeci de ori împiedicat în fugă, de douăzeci de ori scăpat din învălmășeli.

Iată spitalul Colței, iată statua Brătianu, iată piața Primăriei, strada Biserica Enci străbătută în această goană omerică.

O! fericire! Din spre strada Academiei vine un automobil și se pune de-acurmezisul liniei. Tramvaiul se oprește. Într-o sforțare disperată, domnul care vrea să apuce tramvaiul se repede. Picioarele lui scurte se țin unul după altul cu o repeziune fantastică... Ochii îi ies din cap... O ultimă opinteală... În sfârșit! A pus mâna pe mâner, se înalță, pune piciorul pe scară... A apucat tramvaiul.

La douăzeci de metri, e Piața Teatrului. Vagonul se oprește, toată lumea se coboară.

Și domnul care a apucat tramvaiul se coboară și el. Până aci vrea să vie. Și pornește încet, pe calea Victoriei, căscând gura pe la ferestrele prăvăliilor, pe când tramvaiul Sf. Gheorghe-Piața Teatrului, trece mereu din cinci în cinci minute...

Costache Glumici.

DIN NEAJUNSURILE CUI-VA

Joi, 23 Septembrie.

Azi ca erî, mâine ca azi și ca mâine în totdeauna.

Aceiași și același lucru. Stăbat același străzi de la mine de-acasă și până la minister, mă întâlnesc aproape cu aceiași oameni în toate zilele: iată olteanul cel voinic cu coșurile încârcate de zarzavat proaspăt, colea cotiga de lapte cu căluțul ei bălan și slab, colo lampagiul își reazimă scara de felinarul din colț să-i șteargă geamurile, dincolo cupeul cel luxos își așteaptă în poartă stăpânul... La minister sul și cobor de patru ori pe zi cele șaptezece și șase de trepte, deschiz aceeași ușă cu geamuri a camerei aceleia nesuferit de tristă și mă așez la același birou de stejar picat ici colea de cerneală și pe același saun de pae cu rezinătoarea de lemn.

De doisprezece ani de zile așa-mi mânăne amarul. Da, că-i tare grea și nesuferit de-amară viața aceasta de slujbaş, totdeauna în lipsă.

Întrebați pe ori și care și pe ori și când, ce îi trebuie, de ce are el nevoie mai mult, și-l veți vedea privind-vă — doar atunci drept în față — și cu niște ochi mici, vă va răspunde cald de tot:

— Bani, doar, bani îmi trebuie.

Da, doar bani le trebuie mai mult și de hanf duc ei sărmini lipsă.

Sunt doisprezece ani de când sunt slujbaş și parcă nici până azi n'am putut să-mi fac o fire de slujbaş cu adevărat.

Nu știu cum, dar mă năim și eu de ce?

Câteodată, unele din obiceiurile celorlalți colegi de birou, văz bine cum s'apropie de mine și în loc să găsească și în firea mea, un loc prielnic să poată trăi tot pe'ndelele, ca și'n firea celorlalți, cu mine să-ntâmplă deandosele. Obiceiurile lor se lovesc de firea mea ca de o stăncă tare și rece și le simt cum sunând așa trist, dureros de trist, se împrăstie iar asupra celorlalți.

De, așa e firea mea.

Să fiu eu de vină că sunt așa, să mă învinovățesc pe părintii mei care n'au fost slujbași înaintea mea și care n'au trăit nici la oraș, în mijlocul atmosferei aceleia nesuferit de grea. Ei au trăit la țară în mijlocul curățeniei și simplității, îngrijind de casă, de vite, de ogoara. Și ogoarele lor nu sunt mai mari de șase po-goane, nimica toată pentru noi cei de la oraș, dar pentru ei mult și încă mult de tot, căci din cele șase po-goane au trăit ei din belșug, nead dat la învățătură, pe toți șapte căți erau pe lângă casa lor și pe mine m'a dat și la oraș să învăț mai multă carte decât ceilalți, să mă fac și eu boier, de... *

Pentru mine nu se deslășește o zi de alta de cât prin răutatea omeneilor. Și ei parcă într'atins fac astă lca să arate din zi în zi și din ce în ce mai bine, sufletele lor încercate numai și numai de răutate.

În nimic n'a făcut omeneia mai mari progrese de cât în răutate.

Luăți pe omul presupus cel mai cuminte, cu sufletul cel mai curat și plin de sentimentele cele mai frumoase, răscoliti-l puțin faptele și veți vedea că trebuie să găsiți în el o pârțică mică de tot, un pic doar, de răutate.

Da, dar oamenii acestora, care din păcate sunt foarte tari — le e certat picul acesta de răutate, nu le e certat însă celolalți care n'au în sufletul lor nici cel puțin un pic de bănătate.

Când am intrat azi dimineață pe ușa biroului și am dat bună dimineața celorlalți, nici unul nu măa mulțumit; toți cu capetele plecate în hărți pareau foarte ocupați. Dar de asta nu mă mai plâng că n'am învățat eu ei.

Nu mă pot suferi și pace.

Da, dar nici eu nu mă pot înșuca, în ruptul capotai, cu gusturile lor destrăbălate.

În fiecare seară se duc cu toții să se cinstescă la cărciumarul din colț, cu vinul bun și țuica curată — cum zic ei. — și toți trebuie să bea în sănătatea celui ce i-a venit răudul la plată.

Și odată cu banii se duc și sănătatea.

La astea pe mine nu m'au putut prinde părtaș și de-acolo vrajbă mare între noi.

Da, nu știu zău ce-ar trebui să facă cineva — înainte de toate — în locul meu, cu 135 de franci pe lună din care să plăteacă chirie, să-și îngrijească de nevastă, de trei copii și câte altele multe.

Ei... au dreptatea lor, că de pe lângă leafă tot mai pot să rupă câteva zeci de lei pe lună, dacă nu și mai mult.

Și Dumnezeu să mă erte dar, drept vorbind, ce pot face și ei în vremile de azi, când nu te mai poți lipi de nimic de scumpete.

Își au și ei greutățile lor care mai de cari mai mari.

Afar' din cale de bine și frumos e să fie cineva cinstit azi, dar într'astfel de atmosferă, când toți în preoimă ta nu sunt, și când cei cari sunt puși într'adins să ne arate calea binelui, fac astfel, ce mai pot face tu, amilule slujbaş!

Nu poți să te puși împotriva curentului.

I-am dus d-lui șef niște hărți să te încălcescă, dar el nici nu s'a ut-

tat la mine, mi le-a smucit din mână, și a aruncat din fugă ochii pe fiecare în parte, pe trei din ele mi le-a rupt, și abia pe a patra cu îndrepturi a iscălit-o. Mi le-a aruncat apoi în față, spunându-mi răstit:

— Nu e de d-ta slujba, d-le, lasă-te de ea, nu vezi, numai greșeli faci. Nici el nu poate să mă suferă, mi-a dat să înțeleg de multe ori.

Acum zece ani de zile, când cineva măndemna să ia de soție pe nepoata șefului, o fată cam trecută, cu defecte multe și calitate de loc și care mai presus de toate era și cam pretențioasă, — că de, era de neam, — eu n'am vrut. Eu am ținut mai mult să fie bărbatul bărbat și femeia femeie, am ținut ca'n căznicia mea să domnească liniștea cea mai desăvârșită, căci numai atunci e armonie plăcută și fericire deplină în casă.

Și așa am făcut.

E, dar câte-am mai pățit în urmă.

Am fost mutat numai decât din serviciul d-lui șef în alt serviciu, și de acolo în altul, și de acolo în altul și așa mereu până iată-mă aemma adus tot aici.

De și au trecut zece ani de atunci până acum, ura ce-o avea pe mine tot nu i-a trecut.

Zău, de câte ori îmi însemn în caet, una câte una, întâmplările mele trăite și când mi-arunc ochii pe ele, văd căs cu mult mai multe cele rele de cât cele bune. Și atunci simt cum se lasă, parcă, inecul cu inecul o negură deasă și parcă atunci aș vrea și eu să sfârșesc tot inecul și inecul zilele astea atât de chinuite. Dar... auz o resufare ușoară și-un crâmpet de vorbă... ridic ochii, iată, colea în leagăn Florica cu mâinutele sub cap și obrăjorii ei rumeni visează cine știe ce: colea în pătuțel lor cu plasă de sfoară pe de lături. Puiu' cu mâinutele petrecute după gâtul Dorinei, dorm liniștiți și nepăsători de ce va fi mâine, iar aici lângă mine Tudora, cu fruntea încrețită, țese poate în vis fericirea micuțelor din preajma noastră. O răsuflare binecuvântătoare îmi mângâie sufletul, iată cum se ridică vâlul acela neînchipuit de dureros de pe el, mă redestept din visarea aceasta urâtă și imbolduri noui și puternice mă îndeamnă iarăși la viață.

Urmează.

P. G. Paul

COBRA

II

L'am transportat în casă, i-am desfăcut haincie și i-am ținut capul sub un robinet de apă. În fine își reveni puțin în fire astfel încât putu arunca împrejur o privire obosită.

— Unde este ea? murmură el.

— Nu fii nebun, Goring! zise maiorul iritat. A fost o viziune ca și tănărul cu firul de ață.

— Hipoză! exclamă Yermîn din camera obscură a maiorului unde își aranjase repede plăcile.

— Trebuie să mă duc la ea afară, zise iarăși Goring cu o voce răgușită.

— Aceasta nu trebuie s'o faci! strigă maiorul și fără să vrea își dădu pe față îngrijorarea sa.

El trimise un curier călare după doctor, pe când noi ceilalți Yermîn terminase într-aceea cu plăcile sale, țineam pe Goring, care avusesse un acces de furie. Maiorul avea să-i mulțumească un ochiul vântat, și mie-mi trase două palme sdravene mai înainte de a sosi medicul.

— Are aparența de un acces de nebulie acută, zise medicul făcând lui Goring o injecție cu o seringă mică de argint. Goring deveni mai liniștit și l'am așezat pe un pat al maiorului.

El continua să se jeliască: „O

ARMATA NOASTRA

D-1 General P. I. Gigurtu

Încă unul din ofiterii noștri superiori, cari fac fală armatei noastre.

Generalul P. I. Gigurtu, născut în 1846 dintr-o veche familie boierască din Oltenia, și-a început școala în Severin unde, pe vremuri, paharnicul Ion Gigurtu era prefect.

În anul 1864 s'a dus la Paris și a intrat intern în liceul Louis le Grand — partea științifică — și în 1866 a trecut în școala militară dela St. Cyr. A urmat apoi școala de stat-major din Paris și la sfârșitul anului 1872, locotenent, s'a întors în țară, la regimentul 2 de roșiori, pe atunci cu garnizoana în București și peste un an a trecut căpitan, în Statul-major, pentru ca în 1877 să fie înaintat maior.

Pe timpul războiului distinsul ofiter a fost sub-șef de Stat-major la corpul I de armată și la diviziile 3 și 4, și șef de Stat major la divizia I de Cavalerie. Pe câmpul de luptă a fost distins cu „Virtutea militară” și ordinul „Steaua României”.

După războiul îl găsim șef de stat-major la diviziile I și III și ca locot. colonel, în reg. 3 călărași, apoi la direcția personalului din ministerul de război; comisar regal la consiliul de revizie, la marele stat-major, șef de stat-major la divizia din Dobrogea și comandant al reg. 9 călărași la Severin.

În 1889 a fost înaintat colonel comandant al reg. 1 de călărași din Craiova și în 1891, numit comandant al brigăzii I la călărași.

În 1899 a fost înaintat la gradul de general și în acest grad a comandat brigada I de călărași, divizia II-a de infanterie și corpul I de armată, pentru ca la 1 April 1909, să fie pus în poziție de retragere.

Este aceasta o adevărată carieră de militar și armata întreagă păstrează de d-1 general Gigurtu amintirea camaradului de seamă, șefului iubit.

A.

„iubesc o iubesc”. Povestirăm medicului toată întâmplarea și fața lui deveni foarte serioasă. El trăise destul în această țară pentru ca să poată cunoaște multe lucruri despre cari cărțile sale nu spuncau nimic.

De odată furăm întrerupti de Goring, care întreba cu o voce încetată, că unde au plecat fakirii. — Trebuie să mă duc după ei, zise el.

— Nu fii idiot, zise maiorul. Aici n'a fost nici o „ea”, a fost o fată morgană a diavolului și altceva nimic. Îți dau cuvântul de onoare, că n'a fost nici o fată aici! N'am dreptate, Yermîn? întrebă inginerul, care intră în cameră cam surprins și ținând în mână trei plăci ude.

— Firește că ai dreptate, maiorule, răspuse Yermîn și făcu un semn maiorului. A fost numai o decepție optică. Și d-ta dragă Goring, nu te-ai arătat de loc ca erou. Ai băut prea mult whisky sau ai avut insolatie? Ce era aceea ce ai văzut?

— Ai văzut o pe ea! — Fața lui Goring era galbenă ca ceara iar privirea obosită.

— Ești sigur, că n'a fost șearpe?

— Mai întâi, am văzut un șearpe, zise Goring, dar el crescu și se schimba în ea. El tremura ca și scuturat de friguri și cele întâmplare părea că-l covârșise.

— Să mă ia dracu' el se află în-

tr-o frumoasă stare! murmură Yermîn, care ținând plăcile la spate, ședea la picioarele palatului lui Goring și-l privea cu milă amestecată cu interesul observatorului științific.

— Era o fată frumoasă Goring? Sau avea picioare de lemn și dinți falși?

Goring, răspuse cu o încercare de a se ridica.

— Lasă tachinările, Yermîn, zise maiorul, reținând pe Goring. Prin liniștea sa covârșitoare înduplecă pe bolnav să ia doftoria, pe care i-o trimise medicul. În curând Goring adormi și apoi urmând un gest misterios a lui Yermîn, ne-am retras la o parte.

Ați mai văzut așa ceva? zise el. Aici sunt trei plăci, una din momentul, când fakirul a scos din coș cobra, una cu fata, frumoasă, când am văzut-o pentru prima oară, și a treia din momentul, când Goring a voit să o ia în brațe. Și — vocea sa tremura nervos — să fii spânzurat, că el cât plăci era — să îmbrățișese reptila. Ia priviți încoace!

El ținea ultimul negativ la lampă — noi vedeam foarte bine prin sticlă figura lui Goring. Mâinile sale erau la o distanță de vre-o trei centimetri de o cobra mare.

Majorul tremura, ca și scuturat de friguri.

— Vedeti zise Yermîn, — camera

fotografică nu se lasă a fi hipnotizată.

Fata, pe care am văzut-o preumblându-se pe verandă, n'a fost altceva, decât diabolicul șearpe veninos.

— Astea sunt prostii, Yermîn. Majorul tremura încă. Aceasta a fost din partea fakirului o glumă cu totul nesărată. Poți aștepta mult și bine până când va mai face aceasta.

Eu și maiorul voiam să veghem noaptea lângă Goring. El se liniștise. Medicul făgăduise că va veni pe la ora 2 ca să-l vadă, după ce se va reînfoarce de la o serată.

Mă hotărîi să dorm câteva ore și apoi să fi n locul maiorului.

Pe la ora 1 și jum. am fost destertat de maiorul, care mă scutura bine de umăr. Goring plecase. — Într-o spusă el, — de sigur că fiind cuprins de cea mai mare groază.

M'am ridicat de pe pat și m'am dus cu el în camera, în care veghilară se el. Goring plecase. Ferestra de la verandă era deschisă și ne arăta pe unde a eșit.

— Pe la ora 1 adormise, îmi spuse maiorul. Închisesem și eu ochii și am ațipit câteva minute.

Pe când el vorbea, veni medicul, care se speria ca și noi, când îmi comunică dispariția pacientului.

Fură chemați toți servitorii, și apoi plecarăm cu toții ca să-l căutăm. Din cauza boalei sale, nu se putea ști ce va face.

Probabil că era să-l găsim peste câteva ceasuri. Haincie sale erau oțornate în cameră, și un bărbat alb care era îmbrăcat numai într-o cămașă de noapte nu putea merge departe, fără ca să provoace senzație.

Dar deja în fundul grădinei maiorul se opri scoțând un strigăt de groază. Nu puteam să vedem de carece cărarea îngustă era asigurată de corpul gros al maiorului, dar am auzit un foșnet ușor printre frunzele căzute și văzurăm mâna maiorului căutând repede ca fulgerul revolverul din buzunar.

Impuscătura răsună încă în arșchile noastre, când auzirăm un al foșnet, mai puternic, al boschetului și pe maior ingenuchiat lângă el, corp omenesc căzut jos.

— Aici este el — sărmanul Goring! zise el încet.

El trase un chibrit pe cutie, și când acesta se aprinse, văzurăm pe Goring zăcând mort cu capul pe genunchii maiorului. Semnul îngrozitor al unei naușcători de șearpe se vedea la gâtul lui.

C. Scurtu

AS VREA

Săb căl de aur doarme firea
Pe-aripi de vânturi legănata
Și codrul, veșnic, treaz veghiază
Șoptind o doină tremurată.

Tresar ca'n somn povești vrăjite
Din alte vremuri ce s'au dus
Șincet, încet mi-aduc aminte
De-o fericire ce-a apus.

Copii ce-am fost... Noi nu știam
Că'n lume totul are rost
Ș'acele vremuri au trecut
Ș'acum, zâmbind, zicem: „A fost!”

Când tu plângeai, plângeam și eu
Iar tu ce iute te împăcui!
Și eu vedeam de dragul tău
Când lacrimând mă sărutai.

Acum aș vrea din nou să văd
Că'n fața ta să mă nșior
Ș'n umbra nucului bătrân
Să te sărut cu drag și dor.

Să plâng și eu, dar tu să râzi
Ca d'un străin de plânsul meu
Dureea taincă să-mi crezi
Ș'apoi să râdem... tu și eu.

Pitești.

I. N. Părvulescu

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare și sfârșit —

„Scumpă Toaneto, îmi scria, nu vedea să mă înșel, amintindu-mi că într-o zi, Charles, mi-a spus că te iubește și sunt curioasă să aflu dacă a avut curajul să ti-o spun...”

Indignată, motolii scrisoarea, pentru ce să măf urmez? A! Dacă puteam să părăsesc Rotenburgul!

Toată lumea mi se părea indiferentă, toți foarte zăpăciți, astăzi! Se întorcea oare Charles?

Cutrecerai prin toate odăile ca să îmi confirm bănușile... nu era nimic anormal.

„Mai bine să-mi ia măsurile din vreme, îmi zise el atunci, și mă urca în pod să vadă dacă cufărul meu era în bună stare. Nu mai îl găsisem acolo; poate mi l' luase Charlota. E! da, Charlota.

În ziua mea, pusesem scrisoarea în buzunar, o scosei și mă așezai pe un cufăr vechi, ca s'o citesc:

„Eu sunt foarte bine aici, simt că renasc la plăcerile intelectuale ale capitalei, așa că nu mă mai înțeleg singură, cum am cugetat un moment, să mă fixez în ghuoacea voastră de Rotenburg. Prințul a obținut de la tată-său pentru mine, o rentă în adevăr prințiară, și acesta a înțeles că nu putea pretinde ca la vârsta mea să mă retrag într-o mânăstire, nici chiar pentru titlul de canonică. Pentru un moment, ca să se supună dorințelor părinților lui, cari ținesc a ne depărta unul de altul a întreprins o călătorie lungă la Locurile sfinte și în Indii. Dar cum toate sunt într-o stare de *statu-quo*, în așteptare, îmi satisfac gusturile mele de lux și de viață bună. Regret că nu te pot invita să vii să mă vezi, de oarece nu sunt de cât mosafira d-nei de Mellern, dar o mosafiră plătită. De altmintețea ție nici nu ți-ar place viața ce ducem noi aici.

Pentru tine e lumea întreagă, țara ta și două ochi albaștri...”

Nu mai putui să citesc înainte; vream să plâng de ciudă, dar nu-mi veneau lacrimile.

Rămăsei înlemnită pe cufăr, privind la un păianjen care își urzea pânza între două dulapuri pândindu-și prada. În jurul meu, totul era liniștit, și tăcut, în cât putui să aud foarte bine uruiul unei trăsuri în curte, plescuiala veselă a unui biciu și să recunosc o voce foarte cunoscută care facu să mi se oprească sângele în loc.

Se întorse prin urmare și mie nu vroise a-mi spune nimic.

Vocile se ridicau până la mine, chemându-mă pe nume; ușile se închideau cu repeziune. Antoaneto! Antoaneto! strigau din toate părțile.

Eu nu mă mișcam, ideea că nimeni nu m'ar fi căutat unde eram și că aș putea pleca fără să fiu zărită, pe întuneric, seara, nu mă slăbea: totul era de a sta liniștită. Unde era să plec? nu știam; singurul lucru de care mă temeam era să apar în fața lui! Îi auzii căutându-mă, chemând: mă simțiam în siguranță, departe de el și cu toate astea, inima mea bătea cu furie.

Vocile se înmulțiră, îngrijați, supărați, apoi de odată auzii glasul poruncitor al lui Charles, poruncind lui David să pue numai de cât caii la trăsura.

Rușinată, zăpăcită mă sculai. Ce copilărie și vream să mă ascund? Pentru ce i-ași fi arătat că mă temeam să îl văd? Cu un pas greoi, cu sentimentul unei slăbiciuni externe, mă scoborai pe scară.

Coridorul era gol; din curte îmi venea tropotul calilor pe cari îi scoțea din grajd. Cu mâna tremurândă, deschisei ușa care da în odaia d-rei Roden, din salon se azeau șgomote de pași repezi, pe când d-na Roden zicea cu vocea ei blândă:

„Liniștește-te Charles, ai s'o apuci la stație.

„D-zeu să te audă, mamă! Nu știu ce se va întâmpla de nu o găsec...”

— Te rog Charles!

— Mamă, întrerupse el, și vocea îi tremura de emoție, nu ași mai putea trăi în casa asta, fără ea. Mai lăsat să plec, îmi spuî că mă iubește, dar nu ai știut să mi-o păstrezi.

A! de ce te am ascultat?

Cum era obiceiul ei, nu răspunde nimic și plecă lăsându-l singur. Deschizând ușa odăii sale, mă zări, și rămase pe loc, fără a scoate un cuvânt, dar privind-mă cu un aer de reproș. Apoi, luându-mă de mână, mi-o strânse cu afecțiune și îmi zise isecit:

— Mă duc să ți-l trimit.

Dar agățându-se de gâtul ei și înăbușind de durere îi răspunsei:

„Nu, nu te rog! Dacă te înșeli! și nu e de cât pentru a se răzbuna.

Ușa de alături se închise repede; eșise Charles.

Ea se desprinse din brațele mele, și arătând fereastra îmi zise cu gravitate:

„Uite-l că pleacă cu inima plină de teamă și de disperare! Așa crezi că se manifestă răzbunarea? Du-te la fereastră, Toaneto, nu îl lăsa să plece! Și când îl vei avea în fața d-tale cu ochii plini de lacrimi, cerul ertare, de a fi luat drept ipocrit pe cel mai bun și cel mai cinstit dintre bărbați!”

Mă duse la fereastră, nu mai aveam voință.

Charles era deja pe capră, luând hățurile din mâinile vizitiului ca să plece. D-na Roden bătu în fereastră, eu nu îl văzui sărind de pe capră, căci nu avusei curajul a ridica ochii dar îi auzii tipătul de bucurie și pașii repezi prin coridor. Ușa se deschise și în același timp fu în brațele lui. Adio toate îndoelile, durerile, adio orgoliu, toate se topiră ca zăpada la soare, pe când două ochi albaștri, scăldați în lacrimi mă priveau cu o nespusă dragoste.

„Antoaneto, dulce, scumpa mea prietenă, vrei să fii soția mea? zise el.

— Așa dar, pe mine mă iubești, pe mine „cealaltă”?

— Da, pe d-ta, dar nu pe „cealaltă”; pe d-ta, unicul, singurul meu amor; ar fi trebuit să ghicești de mult.

— Vai! credeam că nu poți uita pe Charlota!

— Charlota? Ași fi rugat-o să stea în casa noastră, dar nu eram complet vindecat prin amorul ce aveam pentru d-ta? Dacă nu mă temeam de un refuz din parte-ți și-ași fi măr-turisit de mult. Am voit să l' pricep, fără să ți-l mai spuî.

— Așa dar, pe mine mă iubești, pe mine „cealaltă”?

— Da, pe d-ta, dar nu pe „cealaltă”; pe d-ta, unicul, singurul meu amor; ar fi trebuit să ghicești de mult.

— Vai! credeam că nu poți uita pe Charlota!

— Charlota? Ași fi rugat-o să stea în casa noastră, dar nu eram complet vindecat prin amorul ce aveam pentru d-ta? Dacă nu mă temeam de un refuz din parte-ți și-ași fi măr-turisit de mult. Am voit să l' pricep, fără să ți-l mai spuî.

— Așa dar, pe mine mă iubești, pe mine „cealaltă”?

— Da, pe d-ta, dar nu pe „cealaltă”; pe d-ta, unicul, singurul meu amor; ar fi trebuit să ghicești de mult.

— Vai! credeam că nu poți uita pe Charlota!

— Charlota? Ași fi rugat-o să stea în casa noastră, dar nu eram complet vindecat prin amorul ce aveam pentru d-ta? Dacă nu mă temeam de un refuz din parte-ți și-ași fi măr-turisit de mult. Am voit să l' pricep, fără să ți-l mai spuî.

Dar tu erai mândră, nu ai voit să înțelegi.

Atunci îi mărturisii că auzisem o parte din convorbirea lui cu Charlota și cuvintele: „pentru a te răzbuna”, îmi turburase mintea.

El zâmbi și zise: dacă ai fi ascultat mai mult, ne-ai fi înălțurat multe griji la tot, căci ai fi auzit răspunsul meu.

— Care?

— Pentru a mă răzbuna, d-nă prințesă, nu! răzbunarea este fapta unei inimi bolnave; a mea este vindecată de mult și remediul a fost ochii dulci și scumpi ai surorii d-tale. Mai vrei să pleci și acum?

— A! Charles, nu pot, aș fi fost nenorocită toată viața!

Mă luă de mână și mă duse la mama sa:

„Bine-cuvintează-ne, măicuță!

— Copiii mei, scumpii mei copii! zise ea foarte mișcată și strângându-ne în brate.

XXVII

Când natura fu toată înflorită sub sărutările primăverii, într-o zi frumoasă de Mai scumpul meu Charles, însoțit de mama lui, și de toți prietenii noștri, cu d-rul în cap, mă conduse la biserică, pentru ca să ni se bine-cuvinteze cununia.

După ceremonie veniram cu toții acasă, unde fu numai veselie în jurul mesei noastre. În spre seară, în fața tuturor vechilor ei prieten, d-na Roden veni și-mi încredință, în semnul noiei mele demnități mănuchiul ei de chef, un bonețel cochec și o pungă nouă, pe care strălucea o inimă roșie, cum era și a ei.

Cu câtă sfială amestecată de orgoliu primii din mâna ei, emblemele sarcinei mele. D-na Forster voi ca Charles să-mi pue el cel dintâi bonețel și când acesta înlocui coroana nupțială pe părul meu, eu singură mă închinai pe pungea și agățai mănuchiul de chef. Lăsând musafirii noștri pe seama mamei noastre, plecarăm amândoi în grădină, mână în mână, și la fie-care pas cheile zăngăneau bucuroase și ele la coapsa mea.

Ne așezarăm sub tei, vorbind de cele întâmplăte și mulțumind lui Dumnezeu că ne făcuse așa de fericiți.

„Vino Toaneto, îmi zise Charles; știu colo că este un stejar mic, ai-dem să îl luăm și să îl plantăm în mijlocul pajistei, în amintirea acestor zile!”

Se duse și aduse o sapă și după ce desrădăcină arbustul, îl duse în mijlocul pajistei, unde îl plantarăm în scăpătutul soarelui. După ce terminarăm, Charles zise luându-mă de mână:

„Să dea D-zeu să se prindă și să crească, în semn de amintire și de pace, pentru casa noastră și pentru patrie, căci din toate cuvintele nici unul nu are mai mult farmec ca acesta”.

XXVIII

Micul arbust s'a făcut un pom impunător. L-am îngrădit cu un grilaj de fer pe care am pus o tăbliță cu data zilei când fusese plantat. Aniversarea aceasta este pentru noi serbătoare; anul trecut, copilul nostru cel dintâi, ne-a spus cel dintâi discurs al lui, sub stejar, acolo unde ne strânsese soțul meu.

Era o zi fericită și solemnă.

Mama mare Roden și cu mine, aveam între noi o doamnă frumoasă, palidă, într-o roche foarte elegantă, și când cloconirăm, fie care din copiii vroia să ciocnească cel dintâi cu fru-

moasa mătușica Charlota, care venise să fie nașa ultimului meu copil, o fetiță pe care o botezasem dimineața.

— Ce fericire pe mine! O rugasem mult până să primească! nu ne mai revăzusem; părea că are un oarecare dispreț pentru țară.

Soțul ei, Prințul Moștenitor, murise în Asia mică câte va luni după plecarea lui, și părinții lui avură durerea de a recunoaște că asprimea lor față de el și de tânăra lui soție, nu putuse schimba nimic în soartă.

Charlota se măritase atunci cu un baron austriac, atașat de ambasadă la Roma, unde petrecea mai tot anul. Nu avea copii și nu prea îi plăcea când copii mei o prea mângăiau.

După ce plecară toți mosafirii, însoții pe Charlota în odaia ei, aceeași în care șezuse odinioară și pe care o pregătisem pentru ea.

— Nimic nu s'a schimbat, Toaneto, în cuibul vostru, fie care lucru e la locul lui, nici sus nici jos, n'ai schimbat nimic.

— Singura schimbare este că eu stau jos și mama sus; atunci era din potrivă”.

Se apropie de fereastră și privi în spre castel, ale căror ziduri se zăreau printre castani și văzui o umbră de tristețea pe fața ei. O luai de gât și sărutând-o cu afecțiune îi zise încet:

„A! Loty, dacă mi-ai putea spune că ești cel puțin fericită!

— Fericită? mă întrebă ea fără a-și întoarce privirea la mine: ce numești tu fericire?

Am tot ce poate face pe o femeie fericită: un bărbat care mă adoră, atât cât afacerile îi dau voe toalete, o casă luxoasă, amici aleși; mă duc la spectacole, călătoresc, nu este asta fericire? Și cu toate astea... poate că eu nu sunt făcută ca s'o cunosc; dar tu Toaneto?

— O! eu, dragă Loty, sunt foarte fericită!

— Se vede, și el asemenea adăogă ea.

Vorbind, își sărută fina pe care o botezaserăm Charlota, ca pe ea, apoi mă strânse în brațe și îmi șopti: Pacea căminului vostru mi-a făcut bine!

Charles o însoți până la porțiță, ținând pe copilășul nostru mijlociu în brațe, care îi oferi un buchet de trandafiri culeși din grădina noastră, zicându-i:

— Din partea lui papa, tanti Charlota!

Ea luă buchetul și se urcă în trăsura lăsându-și pe față voaleta ca să nu i se vadă lacrimile.

— La revedere, tanti Charlota, strigă veselă mica noastră trupă.

Charles și cu mine urmărirăm din crchi trăsura; urările noastre o însoțeau în viața sbuciumată a lumii înșelătoare, în care se întorcea.

Acum, copiii noștri se joacă la umbra stejarului pe care l-am sădit în ziua nunții noastre.

Deasupra casei noastre, ca și în inimile noastre strălucește și astăzi fericirea.

Sfârșindu-se în numărul acesta frumosul roman ce am publicat, „Cealaltă”, vom începe în numărul viitor publicarea unei din cele mai de seamă opere din literatura italiană modernă, romanul

Ilustrul Matelū

de GEROLAMO ROVETTA

perirea calculului infinitesimal, pe care el l' numi *calculul fluxurilor*.

În anul 1666 Newton părăsi orașul Cambridge fugind de oțumă, și se retrase la moșia sa de la Woolstrop; acolo văzând un măr căzând înaltea lui, el concepu cu această imă prejurare, prima idee despre gravitațiunea universală și despre sistemul lumii.

NEWTON

Isaac Newton, a fost un ilustru învâțat englez. El s'a născut în anul 1642 în localitatea Woolstrop aproape de Grantham (comitatul Lincoln) și a murit în anul 1727 în vârstă de 85 ani. Prin talentul său Newton a fost considerat unul dintre cei

mai iluștri fizicieni și astronomi ai lumii.

Tânărul Newton arăta de timpuri o aplicațiune uimitoare pentru studii și un gust pronunțat pentru mecanică.

Mama lui Newton rămânând de timpuri văduvă, îl însărcină să-l gizeze afacerile, însă văzându-l că nu are iscusință pentru o astfel de

funcțiune îl lăsa să se ocupe cu ce-i place.

În anul 1660 Newton fu trimis la universitatea din Cambridge, având ca profesor de matematică pe doctorul Barrow. El nu întârziă să-l întrecă profesorul și înainte de 23 ani făcu cele mai mari descoperiri în matematică, precum aceea a binomului, ce-l poartă numele și desco-

perirea calculului infinitesimal, pe care el l' numi *calculul fluxurilor*.

În anul 1666 Newton părăsi orașul Cambridge fugind de oțumă, și se retrase la moșia sa de la Woolstrop; acolo văzând un măr căzând înaltea lui, el concepu cu această imă prejurare, prima idee despre gravitațiunea universală și despre sistemul lumii.

El fu numit în anul 1668 asociat la colegiul Triinei din Cambridge și armă la 1669 lui Barrow la catedra sa de optică. Newton ocupă această catedră până în anul 1695 expunându-și idei cu desăvârșire nouă.

În anul 1672 fu admis în Societatea regală din Londra.

În anii următori Newton comunică acestei societăți o parte din lucrările sale, dar intrigile ce le încercă mai cu seamă din partea colegului său Hooke, ce-i dispută din gelozie onoarea descoperirilor sale, toate aceste mizerii îl hotărăsă să păstreze tăcerea pentru mult timp. În anul 1688 a fost ales ca reprezentant al Universității din Cambridge în Camera Comunelor, dar nu s'a ilustrat nici de cum în politică. Se pare că în anul 1692 rațiunea lui Newton s'a tulburat pentru moment, fie în urma unui incendiu ce i-a consumat o mare parte din hârtiile sale, fie în urma unei prea mari ocupațiuni intelectuale. În acest timp n'a compus nici o lucrare originală, publicând mai mult rezultatele lucrărilor sale anterioare.

La 1696 fu însărcinat cu rețopirea monedei, mai întâi fu numit păzitor, apoi director al monedăriei Statului, funcțiune ce-i asigură o existență independentă.

La 1699 Academia de Științe din Paris îl numi asociat străin; Societatea regală din Londra îl alege la 1705 ca prezident al ei, titlu ce-l păstră până la sfârșitul vieții sale.

Cei din urmă anii ai vieții sale fură tulburat de o discuție foarte vie ce a avut de susținut contra lui Leibnitz cu privire la prioritatea descoperirii calculului infinitesimal; s'a recunoscut în fine, că Newton ar avea dreptul la prioritate, de oarece prinile lucrări ale lui Newton datează de la 1665 pe când Leibnitz făcuse și el aceeași descoperire dar mult mai târziu, la 1676.

Principalele temelii ale gloriei lui Newton sunt: 1. Descoperirea luminii și descoperirea principalelor legi ale opticii; 2. Descoperirea gravitațiunii universale, proprietatea în virtutea căreia toate corpurile se atrag în raport direct cu masa lor și în raport invers cu patratul distanței. El a explicat prin această lege unica mișcare a planetelor în jurul soarelui, aceea a lunii în jurul pământului, cursa cometelor, fluxul și refluxul mării.

Lui îi se mai datorește invențiunea telescopului ce-i poartă numele și o mulțime de soluțiuni particulare și teorii matematice importante prin eleganța și riguroarea lor.

Newton era de o răbdare neobișnuită. Întrebându-l cineva cum a făcut el marile sale descoperiri, răspunse: „gândind în totdeauna”.

A. Vântul

SCRIITORII VECHI

DESCRIEREA ARDEALULUI

de NICOLAE BALCESCU

Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde o țară mândră și binecuvântată între toate țările sămănate de Dumnezeu pe pământ. Ea seamănă a fi un maret și întins palat, cap d'operă de arhitectură, unde sunt adunate și așezate cu mândrie toate frumusețile naturale, ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care ea cu plăcere ni le aduce aminte. Un brâu de munți ocoloste, precum zidul o celate, toată această țară și dintr'ânsul, ici colea, se de-fac, întinzându-se până în centrul ei ca niște vitouri proptare, mai multe și curi de dealuri înalte și frumoase, mărețe pedestaluri înverzite, care varsă urmele lor de zăpadă peste văi și peste lunci. Mai presus de acel brâu muntos se înalță două piramide mari de munți, cu creștetele

incununate de o vecinică diademă de ninsoare, care ca două uriași stau la ambele capete ale țării, cătând unul în fața altuia. Păduri stufoase în care ursul se plimbă în voce ca un domn stăpânitor, umbresc culmea acelor munți. Și nu departe de aceste locuri, care îți aduc aminte natura țării de miază-noapte, dai, ca la perțile Romei, peste câmpii arse și văruite, unde bivolul dormitează a lene. Astfel miază-noapte și miază-ză trăsesc într'acel ținut alături una de alta și armonizând împreună. Aci stejarii, brazii și fagi trufași înalță capul lor spre cer; alături, te afunzi într'o mare de grâu și porumb, din care nu se mai vede calul și călărețul. Ori încotro te-i uita, vezi colări felurite ca un întins curcubeu și tabloul cel mai încântător farmecă vederea: stânci prăpăstioase, munți uriași, ale căror vârfuri mângâie norii, păduri întincoase, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoase, gârle a căror lîmpede apă curge printre câmpiile înflorite, pârre repezi care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte printre acele amenințătoare stânci de piatră ce plac vederii și o spăimântă tot-deodată. Apoi în tot locul dai de răuri cu nume armonioase ale căror unde poartă aurul. În pântecul acestor munți zac comorile minerale cele mai felurite din Europa; sarca, fierul, argintul, arama, plumbul, mercurul, zincul, antimoniu, arsenicul, cobaltul, telurul și în sfârșit metalul cel mai îmbelșugat decât toate, aurul, pe care îl vezi strălucind până și prin noroiul drumurilor.

PROVERBE

Bagi pe dracu în casă cu lăutari și nu-i poți scoate cu archierii.

Dacă ai casă largă, de cât să bagi pe aiul, mai bine bagă mărăcină în ea.

Omul se bate cu cuvântul iar nu cu bățul.

Rabdă un ceas să trăiești un an.

Dracul șade în virtul dealului și corul se răstoarnă în vale.

Vezi-mă cu un ochi ca să te văz cu două.

Ilustrația noastră colorată

Bombardarea palatului regal din Lisabona

În „Notele Săptămănei” din numărul acesta vorbim despre evenimentele recente din Portugalia.

Acum câte-va zile, o mișcare populară a răsturnat regimul monarhic și a întronat pe cel republican. Vasele din portul Lisabona au dat semnalul revoltei, bombardând palatul regal, căreia i-a urmat revoluțiunea de stradă, sângeroasă, pe care o reprezintă ilustrațiunea colorată din prima noastră pagină.

Ziarul „Universul”, prin excelența lui telegrafică, a ținut zi cu zi pe numeroșii săi cititori în curent cu evenimentele din Portugalia, cari, poate, încă nu au luat definitivul sfârșit.

DIN HAZUL ALTORA

Femece practică

— A cui e casa asta atât de frumoasă?

— A d-nei X.

— Drace! N'o credeam atât de bogată.

— N'a costat-o așa de mult. S'a măritat întâia oară cu un antreprenor. Când și-a avut casa, a divorțat de antreprenor și a luat de bărbat un tapițer. La moartea acestuia a trăit cu un grădinar.

— Și acum?

— Acum, în casa asta frumoasă, se plictisește de moarte.

— Ar face bine atunci să se mărite cu un antreprenor de pompe funebre.

JOCURI

Cuvânt trapez

— de d. Bernardus, loco —

Fluviu
La clădiri
Colonie franceză
Matematician.

Vertical: Consună.—Notă muzicală.
—Localitate.—Monetă veche.—Defect al corpului.—Măsură (invers).—Când ne indoim.—Vocală.

Cupoanele și deslegările se trimet administrației, strada Brezoianu, 11.

Deslegarea jocului de cuvinte din „Universul Literar” No. 39 este:

1. Ana—Cana
2. Rin—Crim
3. Eapă—Ceapă
4. Apă—Sapă
5. Ou—Bou
6. Aron—Baron
7. Oda—Moda
8. Arc—Parc
9. Rac—Prac

Persoanele eșite prin tragere la sorți cari au câștigat câte un volum de bibliotecă din cele 10 acordate sunt următoarele:

Adjud: d. Iosif Seciu.
București: d-na Mimi Bosse.
Buzeu: d-șoara Velha Cristescu.
Câmpina: d. Fritz Grünberg.
Cogealac: d. Dumitru Nicolaidis.
Curtea de Argeș: d. G. Mis.
Huși: d-ra Halișca lt. Isbășescu.
Mierlești: d-na Didina D. Florescu.
T.-Severin: d. Iancu Chirișescu.
Târgșorul Nou: d. Petre Amărăscu.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEII

SUB DIRECȚIA

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie

al spitalelor Eforiei

SECTIE SEPARATA pentru BARBAȚI

(hemoroide, hernii, tumorii, calcule

vesicale, stricturi uretrale, etc.

Strada Sf. Ionia 8, în dosul Teatrului National

— TELEFON 2/96 —

MODE

Ultimele noutăți din străinătate se vând cu prețuri foarte reduse

La „SABINA“

— Strada Lipsanilor 72, Etajul I —

Lângă Papagal

4 lei prefacerea unei pălării

În provincie contra ramburs.

VOPSEA de PĂR RAPID

Garantat absolut nevătămătoare, vopsește imediat părul cărunt sau alb, în negru, în brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că părul este vopsit. Întrebunțarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vopsea de păr. Lei 2.50 la droguerii și farmaci.

Tusea cea mai rebelă,

bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

— Sticla lei 3 — Droguerii și Farmacii —

Anemia

Clorosa, neurastenia, histeria, sâmbicciunea generală combăte

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul

din cele mai puternice reconstituante

ale corpului slăbit.

Sticla lei 4. — La droguerii și farmaci

MIGRENA

dureri de cap, de

dinți, nevralgii, dureri

reumatice, vindecă sigur

Pastilele

Nevralgine Jurist, aprobate de

Consiliul sanitar.

2.50 la droguerii și farmaci

De inchiriat

în calea Victoriei, 113 în etaj. 1, un splendid apartament confortabil cu prețul de 2.500 anual.

Una prăvălie cu cameră și pivniță cu prețul de 1600 lei anual.

În strada LABIRINT 87

2 apartamente construcție nouă, modernă, confortabile, cu parchet, sobe de porțelan, teracotă, apă, tot la canal, fie-care având curte separată, cu prețul de 3000 și 2000 lei.

Amatorii se vor adresa d-lui

N. D. Câmpina

str. Brezoianu No. 11,

la ziarul

„UNIVERSUL“

Reclama e sufletul comerțului

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

Înainte și După

întrebunțarea Cremii și Pudrei „Flora”.

„Flora” lei 2. Săpun Flora lei 1,25.

Pomadă de păr „Flora” neîntrecută pentru îngrijirea rațională și

higienică a părului, lei 2,50. Capilogen „Flora” (apă de păr) sticla

mare lei 3,25, mică 2,50. Pasta de dinți „Bucol” lei 1. Apa de

gură „Bucol” lei 2. Săpun de Lapte de Crin „Flora” lei 1,25.

La nemulțumire se restituie imediat costul.

se obține prin întrebunțarea cremii și pudrei FLORA preparate de Al. Iteanu farmacist, furnisor al Curții Regale. Pudra «FLORA» fără bismut mărește efectele nimitoare ale cremii «FLORA». Crema lei 1,50. Pudra «FLORA» lei 2. Săpun Flora lei 1,25. Pomadă de păr «Flora» neîntrecută pentru îngrijirea rațională și igienică a părului, lei 2,50. Capilogen «Flora» (apă de păr) sticla mare lei 3,25, mică 2,50. Pasta de dinți «Bucol» lei 1. Apa de gură «Bucol» lei 2. Săpun de Lapte de Crin «Flora» pentru înfrumusețarea tenului lei 2. Săpun de Lapte de Crin «Flora» lei 1,25. La nemulțumire se restituie imediat costul.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL“

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul“ oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnica.

Un Dormitor de bronz

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la *Industria Metalică Marcu*, B-dul Elisabeta No. 5.

Un Divan-Pat și un salonaș modern

Cumpărate de la marele magazin de mobilă „La Centrala” *Marco Dattel Kremer*, str. Carol No. 62

Un mare piedestal de marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, una Pușcă de vânătoare și un pistol automat

Cumpărate de la marele magazin de arme, *B. D. Zlssmann* calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat

O VIOARA

sistem Stradivarius
Cumpărate de la marele magazin *Jean Feder*, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeș cumpărat de la magazinul *La Harpa*, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și o pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de la cunoscutul magazin „*Ceasornicaria Colței*”.

Una pendulă de perete artistică lucrată, batând orele.

O elegantă pendulă de birou.

Doă fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie *Th. Radivon*, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel de damă cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Sease ceasornice pentru bărbat.

Sease ceasornice „*Réveil*”.

20 abonamente pentru 6 luni la „*Veselia*”

10 abon. pentru 6 luni la „*Ziarul Călătoriilor*”

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL” menține aceleași prețuri de abonament adică:

— **Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni** —

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR”, iar cei ce se abonează cu incepere de azi mai primesc un volum din

—■ Memoriile Regelui Carol I ■—

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.